

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim - laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo - me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

summa	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
parvi	: το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
preti	: την αιτιατική ενικού
scelus	: την ονομαστική πληθυντικού
tanto dolore	: την ονομαστική ενικού
nihil	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος
ei	: τη γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
gratius	: την αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους στον ίδιο βαθμό
quas	: τη δοτική ενικού στο ίδιο γένος
bene	: την αιτιατική πληθυντικού του επιθέτου στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού
rem	: την αφαιρετική ενικού
mentem	: τη γενική πληθυντικού
omnes	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος
cruciatus	: την αφαιρετική ενικού

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

investiga	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα στην ίδια έγκλιση και φωνή
mitte	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
rediens	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
deduc	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
noli	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
sit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού
adfectus est	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
possit	: το απαρέμφατο του παρακειμένου
gerendi	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην παθητική φωνή
administrandi	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελείκου στην ίδια φωνή
colendo	: την αφαιρετική του σουπίνου
proponebam	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελείκου στην ίδια φωνή
conformabam	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην παθητική φωνή
expetendo	: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
obicere	: τη μετοχή του μέλλοντα στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους

Μονάδες 15

Γ1. α. «**tu hominem investiga**»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Γ1. β. «**rediens**»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη πρόταση, ώστε να εκφράζει το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της πρότασης, στην οποία ανήκει.

Μονάδες 2

Γ1. γ. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:
Epheso, tecum, nihili, dolore, cupidus, gerendi, tot, mortis, me.

Μονάδες 9

Γ2. α. «**ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2. β. «**cogitando homines excellentes**»: να γίνει η γερονδιακή έλξη (μονάδες 3) και να αιτιολογηθεί αν είναι υποχρεωτική (μονάδες 2).

Μονάδες 5

- Γ2. γ. «**Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Cicero dicit**».

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A1. Αναζήτησε τα ίχνη του, σε παρακαλώ, και με την πιο μεγάλη φροντίδα είτε στείλε τον στη Ρώμη είτε φέρ' τον μαζί σου γυρίζοντας από την Έφεσο. Μη σε απασχολήσει πόσο κοστίζει. Όποιος είναι τέτοιος μασκαράς έχει μικρή αξία. Ο Αίσωπος όμως οργίστηκε τόσο πολύ για την ελεεινή πράξη και το θράσος του δούλου, που τίποτα δε θα τον ευχαριστούσε πιο πολύ από την επανάκτηση του δραπέτη.

Αυτές (τις εικόνες) τις έβαζα πάντα μπροστά μου ως πρότυπα στην επιθυμία μου να διοικήσω σωστά και να διαχειριστώ την πολιτεία μας. Διέπλαθα την ψυχή μου και το νου μου με το να λατρεύω και να αναλογίζομαι τους έξοχους άντρες. Γιατί έτσι μπόρεσα να ριχτώ για τη σωτηρία σας σε τόσους πολλούς και τόσο μεγάλους αγώνες, με το να επιδιώκω δηλαδή μόνο τον έπαινο και την τιμή και να μην υπολογίζω όλα τα βάσανα του σώματος και όλους τους θανάσιμους κινδύνους.

B1.

summa	: superiore
parvi	: minime
preti	: pretium
scelus	: scelera
tanto dolore	: tantus dolor
nihil	: null□ re
ei	: earum
gratius	: gratiores
quas	: cui
bene	: meliora
rem	: re
mentem	: mentium
omnes	: omni
cruciatu	: cruciatu

B2.

investiga	: investiganto
mitte	: misistis
rediens	: redeunt
deduc	: deduxerit
noli	: non vis
sit	: essemus
adfectus est	: adficeris / adficere
possit	: potuisse
gerendi	: gererentur
administrandi	: administravisses
colendo	: cultu
proponebam	: proposuissent
conformabam	: conformatum iri
expetendo	: expeti(v)ero
obicere	: obiectura

- Γ1. α. Noli investigare hominem.
Ne investigaveris hominem.

- Γ1. β. dum tu redis

- Γ1. γ. **Epheso** : επιρρηματικός προσδιορισμός, αφαιρετική της απομάκρυνσης από τόπο στη μετοχή «rediens»
tecum : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της συνοδείας στο ρήμα «deduc» (αναστροφή πρόθεσης)
nihili : γενική κατηγορηματική της αξίας (αφηρημένης ηθικής αξίας) στο ρήμα «est»
dolore : επιρρηματικός προσδιορισμός, αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρήμα «adfectus est»
cupidus : επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο ρήμα «proponebam», αναφέρεται στο «ego»
gerendi : απρόθετη γενική γερονδίου ως συμπλήρωμα (γενική αντικειμενική) στο επίθετο «cupidus»
tot : ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο «dimicationes»
mortis : γενική επεξηγηματική στο «pericula»
me : αντικείμενο στο απαρέμφατο «obicere» (άμεση αυτοπάθεια)

- Γ2. α. ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.** Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut*, συνοδευόμενο από το *nihil* επειδή είναι αποφατική. Εκφέρεται με υποτακτική επειδή το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση, χρόνου ενεστώτα (*possit*) γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*adfectus est*: αρκτικός παρακείμενος) και αναφέρεται στο παρόν - μέλλον. Υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων. Το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλήτη (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο ρήμα «*adfectus est*».
- Γ2. β. cogitandis hominibus excellentibus** (η γερουνδιακή έλξη είναι προαιρετική αλλά προτιμητέα, εφόσον το γερούνδιο βρίσκεται σε απρόθετη αφαιρετική)
- Γ2. γ. Cicero dicit eas se, cupidum bene gerendi et administrandi rem publicam semper sibi proponere.**

Επιμέλεια:

Ζερβουδάκης Νίκος • Ξημεράκη Κατερίνα • Ψαράκη Μάρω •
Ρούπα Μαρία • Ψαρουδάκη Χριστιάνα

εκπαιδευτικός οργανισμός

ΟΡΙΖΩΝΤΕΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ